

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра политологии

СУТОРЬМА
Алина Сафаровна

НАЦИОНАЛИЗМ КАК СОВРЕМЕННАЯ ИДЕОЛОГИЯ

Дипломная работа

Научный руководитель:
доктор философских наук,
доцент
Круглова Галина Анатольевна

Допущена к защите:

«___»_____ 2025 г.

Зав. кафедрой политологии

доктор политических наук, профессор Н. А. Антанович

Минск, 2025

ОГЛАВЛЕНИЕ

РЕФЕРАТ.....	3
РЭФЕРАТ.....	4
SUMMARY.....	5
ВВЕДЕНИЕ.....	6
ГЛАВА 1 СУЩНОСТЬ, ПРЕДПОСЫЛКИ ВОЗНИКНОВЕНИЯ И ЭВОЛЮЦИЯ НАЦИОНАЛИЗМА.....	9
1.1 Понятие национализма и его эволюция: основные идеи и историческое развитие.....	9
1.2 Основные теоретические подходы к изучению национализма.....	18
ГЛАВА 2 НАЦИОНАЛИЗМ В СОВРЕМЕННЫХ ПОЛИТИЧЕСКИХ И СОЦИАЛЬНЫХ ПРОЦЕССАХ.....	25
2.1 Факторы возрождения националистических идей в XXI веке: социальные, экономические, политические и психологические аспекты.....	25
2.2 Национализм в государственной политике: роль партий и объединений.....	30
2.3 Национализм и международные отношения: конфликты и сотрудничество.....	40
ГЛАВА 3 ВАЖНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ И МЕРЫ ПРОТИВОДЕЙСТВИЯ РАДИКАЛИЗАЦИИ НАЦИОНАЛИЗМА.....	48
3.1 Национализм и культурная идентичность: сохранение и трансформация.....	48
3.2 Методы профилактики и борьбы с национализмом в зарубежных странах.....	56
3.3 Комплексные меры противодействия национализму в Республике Беларусь.....	63
ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	70
СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ.....	74

РЕФЕРАТ

Объем работы: 68 с., 53 источника.

Ключевые слова: НАЦИОНАЛИЗМ, ПОЛИТИЧЕСКАЯ ИДЕОЛОГИЯ, НАЦИОНАЛЬНАЯ ИДЕНТИЧНОСТЬ, РАДИКАЛИЗАЦИЯ, ГЛОБАЛИЗАЦИЯ, ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА, МЕЖНАЦИОНАЛЬНЫЕ ОТНОШЕНИЯ

Объект исследования: национализм как политическая идеология и социально-политическое явление.

Предмет исследования: особенности проявления и функционирования национализма в современных политических и социальных процессах.

Цель работы: комплексный анализ национализма как современной идеологии и выявление эффективных механизмов противодействия его радикальным проявлениям.

Методология исследования: исследование базируется на комплексном подходе к изучению политических явлений, сочетающем различные научные методы познания. Применение системного подхода позволило рассмотреть национализм как целостное явление во взаимосвязи его различных аспектов. Использование сравнительного и институционального анализа способствовало выявлению общих закономерностей и особенностей проявления национализма в различных политических системах.

Полученные результаты и их новизна: в работе проведен комплексный анализ современных форм проявления национализма с учетом новых факторов влияния, включая цифровизацию общества и трансформацию международных отношений. Разработаны рекомендации по совершенствованию системы противодействия радикальным формам национализма в Республике Беларусь.

Область возможного практического применения: результаты исследования могут быть использованы при разработке государственной политики в сфере межнациональных отношений, формировании программ профилактики экстремизма и радикализма, а также в образовательном процессе при подготовке специалистов в области политологии и международных отношений.

РЭФЕРАТ

Аб'ём працы: 68 с., 53 крыніцы.

Ключавыя словы: НАЦЫЯНАЛІЗМ, ПАЛІТЫЧНАЯ ІДЭАЛОГІЯ, НАЦЫЯНАЛЬНАЯ ІДЭНТЫЧНАСЦЬ, РАДЫКАЛІЗАЦЫЯ, ГЛАБАЛІЗАЦЫЯ, ДЗЯРЖАЎНАЯ ПАЛІТЫКА, МІЖНАЦЫЯНАЛЬНЫЯ АДНОСІНЫ

Аб'ект даследавання: нацыяналізм як палітычная ідэалогія і сацыяльна-палітычная з'ява.

Прадмет даследавання: асаблівасці праявы і функцыянавання нацыяналізму ў сучасных палітычных і сацыяльных працэсах.

Мэта працы: комплексны аналіз нацыяналізму як сучаснай ідэалогіі і выяўленне эфектыўных механізмаў супрацьдзеяння яго радыкальным праявам.

Метадалогія даследавання: даследаванне грунтуецца на комплексным падыходзе да вывучэння палітычных з'яў, які спалучае розныя навуковыя метады пазнання. Ужыванне сістэмнага падыходу дазволіла разгледзець нацыяналізм як цэласную з'яву ва ўзаемасувязі яго розных аспектаў. Выкарыстанне параўнальнага і інстытуцыйнага аналізу спрыяла выяўленню агульных заканамернасцяў і асаблівасцяў праявы нацыяналізму ў розных палітычных сістэмах.

Атрыманыя вынікі і іх навізна: у рабоце праведзены комплексны аналіз сучасных формаў праявы нацыяналізму з улікам новых фактараў уплыву, уключаючы цыфрызацыю грамадства і трансфармацыю міжнародных адносін. Распрацаваны рэкамендацыі па ўдасканаленні сістэмы процідзеяння радыкальным формам нацыяналізму ў Рэспубліцы Беларусь.

Галіна магчымага практычнага прымянення: вынікі даследавання могуць быць скарыстаны пры распрацоўцы дзяржаўнай палітыкі ў сферы міжнацыянальных адносін, фармаванні праграм прафілактыкі экстрэмізму і радыкалізму, а таксама ў адукацыйным працэсе пры падрыхтоўцы адмыслоўцаў у вобласці паліталогіі і міжнародных адносін.

SUMMARY

Volume of work: 68 p., 53 sources.

Keywords: NATIONALISM, POLITICAL IDEOLOGY, CULTURAL IDENTITY, RADICALIZATION, GLOBALIZATION, STATE POLICY, INTERETHNIC RELATIONS

Object of the study: nationalism as a political ideology and socio-political phenomenon.

Subject of the study: features of the manifestation and functioning of nationalism in modern political and social processes.

Objective of the work: a comprehensive analysis of nationalism as a modern ideology and the identification of effective mechanisms to counter its radical manifestations.

Research methodology: the study is based on an integrated approach to the study of political phenomena, combining various scientific methods of cognition. The use of a systems approach made it possible to consider nationalism as a holistic phenomenon in the relationship of its various aspects. The use of comparative and institutional analysis contributed to the identification of general patterns and features of the manifestation of nationalism in various political systems.

The results obtained and their novelty: the work provides a comprehensive analysis of modern forms of nationalism, taking into account new factors of influence, including the digitalization of society and the transformation of international relations. Recommendations have been developed to improve the system of counteracting radical forms of nationalism in the Republic of Belarus.

Area of possible practical application: the results of the study can be used in the development of state policy in the field of interethnic relations, the formation of programs for the prevention of extremism and radicalism, as well as in the educational process in the training of specialists in the field of political science and international relations.

